

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМ. М. С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НАН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ
ІНСТИТУТ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОЛОДОМОРУ
СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ
МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ
ФУНДАЦІЯ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ УКРАЇНЦІВ (США)
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ДОСЛІДНИКІВ ГОЛОДОМОРУ-ГЕНОЦИДУ
АСОЦІАЦІЯ ДОСЛІДНИКІВ ГОЛОДОМОРІВ В УКРАЇНІ
АСОЦІАЦІЯ ПСИХІАТРІВ УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРАВОВАХІСНА ОРГАНІЗАЦІЯ «МЕМОРІАЛ» ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ПРОСВІТА» ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА

МАСОВІ ШТУЧНІ ГОЛОДИ: ПАМ'ЯТАЄМО, ВШАНОВУЄМО

**Матеріали міжнародного форуму
(м. Київ, 7 вересня 2021 року)**

Пам'яті жертв Голодомору-геноциду українців 1932–1933 рр.,
до 100-х роковин масового штучного голоду 1921–1923 рр.,
75-х роковин масового штучного голоду 1946–1947 рр.

Харків
«Право»
2021

УДК 94(477):[341.485:612.391]“19”(082)

МЗ1

Редакційна колегія:

О. Стасюк (канд. іст. наук), В. Сергійчук (д-р іст. наук., проф.),

В. Малько (Dr. Phil. Habil.)

*Оргкомітет МФ висловлює щиру подяку
Федерації профспілок України за підтримку
в організації та проведенні Міжнародного форуму
«Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо»
(7 вересня 2021р.)*

Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо : матеріали Міжнар. форуму
МЗ1 (м. Київ, 7 верес. 2021 р.). Пам'яті жертв Голодомору-геноциду українців 1932–
1933 рр., до 100-х роковин мас. штуч. голоду 1921–1923 рр., 75-х роковин мас. штуч.
голоду 1946–1947 рр. / Верхов. Рада України [та ін.] ; редкол.: О. Стасюк, В. Сер-
гійчук, В. Малько. – Харків : Право, 2021. – 240 с.

ISBN 978-966-998-317-6

© Міжнародна асоціація дослідників Голо-
домору-геноциду, 2021

© Асоціація дослідників голодоморів
в Україні, 2021

ISBN 978-966-998-317-6

ЗМІСТ

Вітання Голови Верховної Ради України <i>Дмитра Разумкова</i> учасникам Міжнародного форуму «Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо»	7
--	---

**ВИСТУПИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОГО ФОРУМУ
«МАСОВІ ШТУЧНІ ГОЛОДИ:
ПАМ'ЯТАЄМО, ВШАНОВУЄМО»**

Виступ Президента України 2005–2010 років <i>Віктора Ющенка</i>	8
Слово Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Православної Церкви України <i>Епіфанія</i>	10
Слово Блаженнішого Отця і Глави Української Греко-Католицької Церкви, Верховного Архієпископа Києво-Галицького <i>Святослава Шевчука</i>	12
Виступ міністра культури та інформаційної політики України <i>Олександра Ткаченка</i>	14
Виступ міністра освіти і науки України <i>Сергія Шкарлета</i>	15
Виступ заступника міністра закордонних справ України <i>Василя Боднара</i>	17
Виступ заступниці міністра внутрішніх справ України <i>Мері Акоюн</i>	20
Виступ директора Галузевого державного архіву Служби безпеки України <i>Андрія Когута</i>	22
Виступ голови Українського інституту національної пам'яті <i>Антон Дробовича</i>	25

Виступ президента Національної академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України Олександра Петришина	28
Виступ президента Міжнародного Конгресу Криміналістів, доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України Валерія Шенітька	31
Виступ директора Інституту української мови НАН України, доктора філологічних наук, професора Павла Гриценка	35
Виступ Надзвичайного і Повноважного Посла України в Ліванській Республіці Ігоря Осташа	38
Виступ директора Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, доктора історичних наук Георгія Папакіна	41
Виступ заслуженого юриста України, доктора юридичних наук, професора, Надзвичайного і Повноважного Посла України Володимира Василенка	45
Виступ президента Асоціації психіатрів України, члена Американського товариства психіатрів, колишнього дисидента Семена Глузмана	49
Виступ народного депутата України, кандидата економічних наук, голови ГО «Всеукраїнська правозахисна організація “Меморіал” імені Василя Стуса» Степана Кубіва	51
Виступ заслуженого юриста України, генерал-лейтенанта СБУ Миколи Герасименка	54
Виступ амбасадора Глобальної Мережі Нащадків Жертв Голодомору Катерини Ющенко	60
Виступ голови Глобальної Мережі Нащадків Жертв Голодомору Олі Сороки	63
Виступ президента Світового Конгресу Українців Павла Грода	65

Виступ президента Фондації Голодомору-геноциду українців <i>Миколи Кочерги</i>	67
Виступ судді Федерального Суду США, доктора права, професора, правника, політичного і громадського діяча <i>Богдана Футея</i>	68
Виступ юриста, експрезидента Українського конгресового комітету Америки, президента Світового Конгресу Українців у 1998–2008 роках <i>Аскольда Лозинського</i>	70
Виступ голови комітету закордонних справ Українсько-американської асоціації колегії адвокатів, доктора юридичних наук, юриста-міжнародника <i>Віктора Рудя</i>	72

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

<i>Маркова Світлана</i> . Інститут дослідження Голодомору Національного музею Голодомору-геноциду: науково-практичний дискурс	73
<i>Сергійчук Володимир</i> . Втрати дітей під час Голодомору-геноциду 1932–1933 років	76
<i>Козицький Андрій</i> . Заперечення Голодомору-геноциду	88
<i>Марочко Василь</i> . Повоєнний голод 1946–1947 років: інтерпретації причин і наслідків	93
<i>Теслюк Роман, Андрусишин Наталія, Бачинська Марія</i> . Втрати української нації внаслідок Голодомору-геноциду в 1932–1933 роках	96
<i>Білий Дмитро</i> . Геноцид українців Кубані (1932–1933 роки)	102
<i>Мовчан Ольга</i> . Масовий штучний голод 1921–1923 років у советській Україні як «генеральна репетиція» Голодомору-геноциду 1932–1933 років	105

Шугальова Інна. Вилучення церковних цінностей
у роки масового штучного голоду 1921–1923 років108

Лапчинська Ніна. Голодомор-геноцид 1932–1933 років,
масові штучні голоди 1921–1923 років, 1946–1947 років:
висновки судових експертиз111

**ВИТЯГИ З КОМПЛЕКСНИХ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ,
ПРОВЕДЕНИХ У РАМКАХ КРИМІНАЛЬНОГО
ПРОВАДЖЕННЯ СБУ № 2201900000000309 У 2019–2021 РОКАХ**

Витяг із висновку комплексної судової
історико-лінгвістичної експертизи
від 10.11.2020 р. № 307/379115

Витяг із висновку судової
історико-джерелознавчої експертизи
від 03.09.2020 р. № 302/207-1122

Витяг із висновку комплексної судової
науково-правової експертизи
від 10.12.2020 р. № 679/1130

Витяг із висновку комплексної
судово-психологічної експертизи
від 11.12.2020 р. № 669158

Витяг із висновку комплексної судової
статистично-криміналістичної експертизи
від 03.12.2020 р. № 957172

Витяг із висновку комплексної судової
історико-криміналістичної експертизи
від 10.12.2020 р. № 979213

Резолюція учасників Міжнародного форуму
«Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо»220

Програма Міжнародного форуму
«Масові штучні голоди: пам'ятаємо, вшановуємо»223